

GEFAD / GUJGEF 32 (2): 267-280 (2012)

**Keman Eğitiminde Kullanılan “Fiorillo 36 Etüden”
Metodunun Sağ El, Sol El Teknikleri ve Müzikal
Dinamikler Açısından İncelenmesi**

**Examination of “Fiorillo 36 Etuden” Method Used in
Violin Lessons in Terms of Right Hand, Left Hand
Techniques and Musical Dynamics**

Şeydagül KAPÇAK¹, Şeyda ÇİLDEN²

¹Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı,
Ankara/TÜRKİYE, seydagulkapcak@gmail.com

²Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı,
Ankara/TÜRKİYE, cilden@gazi.edu.tr

ÖZ

Bu çalışma keman çalmanın ve müzikal ifadenin temellerini oluşturan teknikleri ve davranışları içermektedir. Bu teknikler ve davranışlar, “Fiorillo 36 Etüden” kitabının üç numaralı etüdü ile sınırlandırılmıştır. Bu araştırma; söz konusu etüt aracılığı ile sağ el yay tekniklerine bağlı olarak sağ el parmaklarının, sol elin ve parmaklarının nasıl kullanılması gerektiği hakkında önerileri içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Keman, Keman eğitimi, Federigo fiorillo, Müzikal dinamikler, Yay teknikleri.

ABSTRACT

This study includes techniques and behaviors underpinning violin lessons and musical expression. These techniques and conducts are limited by “Fiorillo 36 Etuden” book’s etude no: 3. This research includes suggestions regarding the case that how right hand fingers should be used depending on bow techniques and left hand by means of the etude.

Keywords: Violin, Violin pedagogy, Federigo fiorillo, Musical dynamics, Bow technique.

GİRİŞ

Kemanda, müziğin ifadesi; sağ el yay tekniği, sol el tekniği ve nota üzerinde belli işaretlerle gösterilen nüansların yay üzerindeki uygulamalarıyla gerçekleştirilir.

Keman eğitiminde önemli bir yeri olan “Fiorillo 36 Etüden” kitabı, müziksel ifadeyi, sağ el yay tekniğini ve sol el tekniklerini iyi derecede geliştirici, ayrıca çalıcının çalgısını her çeşit uygulamada tanınmasını sağlayarak, müziksel ifadenin oturmasında büyük önem taşıyan bir etüt kitabıdır.

Çalışmada müzikal ifadenin temellerini oluşturan “Fiorillo 36 Etüden” kitabından, üç numaralı etütteki; sağ elin, sol elin ve parmaklarının nasıl kullanılması gerektiği hakkında açıklamalar yapılmıştır.

Bu çalışmada ele alınan etütte, iki çeşit yay kullanımı öngörülmüştür. Üstte belirtilen yay gösterimi “a”, altta belirtilen yay gösterimi “b” olarak ele alınmıştır. Etütte her iki yay varyasyonu hakkında da öneriler sunulmuştur.

Bu çalışmayla öğrencinin; temel keman davranışlarını, çeşitli durumlarda nasıl uygulaması gerektiğini, uyguladığı davranışta parmakları ve kolu nasıl kullanması gerektiğini, keman eğitimindeki önemli etüt kitaplarından biri olan “Fiorillo 36 etüden” deki üç numaralı etütte yapılan inceleme ile anlaması sağlanacaktır, Daha sonra meslek yaşamında öğrencilerine, çeşitli durumlarda temel davranışları nasıl ifade etmesi gerektiği hakkında bilgi sahibi olacaktır. Bu çalışma, bu mesleği seçecek öğrencilere katkı sağlayarak, ileride yetişecek öğretmenler için anlatım çeşitliliği sunacaktır. Şu anda eğitim veren öğretmenlere de yardımcı olabilecek bir çalışma olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı keman çalmanın ve müzikal ifadenin temellerini oluşturan tekniklerde ve davranışlarda, “Fiorillo 36 Etüden” kitabının üç numaralı etüdü ile sağ elin, sol elin ve parmaklarının nasıl kullanılması gerektiği hakkında öneriler sunmaktır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma daha önceden yapılmamış olması, keman eğitiminde kullanılacak ve yararlı olabileceğinin düşünüldüğü önerilerin sunulması, yeni bakış açıları sağlaması ve yeni araştırmalara yarar sağlaması bakımından önemlidir.

Varsayımlar

- Seçilen araştırmanın modeli, araştırmanın yapısına ve amaçlarına uygundur.
- Literatür taramasında elde edilen veriler doğruyu yansıtır.
- Araştırma için ulaşılan kaynaklar ve elde edilen veriler yeterlidir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma, etüt analizi yönteminin ve kaynak tarama yönteminin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmada evren; “Fiorillo 36 Etüden” kitabı, örneklem ise “Fiorillo 36 Etüden” kitabının üç numaralı etüdüdür.

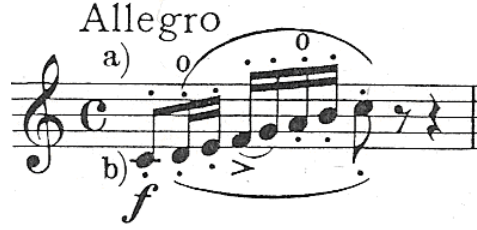
Verilerin Analizi

Bu araştırmada çalışılan etütler, sağ el yay teknik ve davranışları, sol el teknik ve davranışları ile müzikal dinamiklerin uygulanma boyutlarıyla ele alınmıştır.

BULGULAR ve YORUMLAR

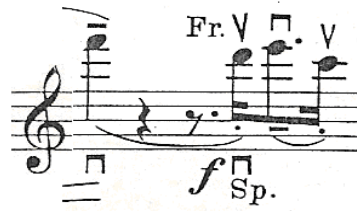
Etüt No 3

Söz konusu etüt; 4/4 olup, temposu “Allegro” dur. Araştırmada; sırasıyla, müzikal dinamikleri uygulayabilme, sağ el yay tekniklerini uygulayabilme ve sol el davranışlarını uygulayabilme ele alınmıştır.

*Müzikal Dinamikleri Uygulayabilme İle İlgili Açıklamalar***Forte Müzikal Dinamiğini Kullanarak Çalma****Şekil 1.** Etüt: 3 – Ölçü: 1 Forte Gösterimi

Forte (İt.) – Kuvvetli. (Çalışır, 1996:92).

Forte müzikal dinamiğini yayın üst yarısında yapılacaktır. Staccato uygulaması yapılırken, yayın üst yarısının doğal ağırlığı forte uygulaması için yetersiz kalacağından, sağ elin işaret parmağı yaya baskı uygulamalıdır. Uygulanacak forte’ de aynı zamanda staccato uygulaması yapılacaktır. *Staccato*, kısa kısa-kesik kesik çalma demektir” (Uçan, 2005:110). Bu uygulama, yayı her nota birimi arasında durdurmaya gerektirmektedir. Yayın nota birimleri arasında durdurulması davranışı, düzgün bir şekilde yapılmalıdır. Durdurma davranışıyla, forte için yaya baskı uygulama davranışı öyle dengeli yapılmalıdır ki istenmeyen gıcırtili seslerin duyulması engellenmelidir.

Şekil 2. Etüt: 3 – Ölçü: 24 Forte Gösterimi

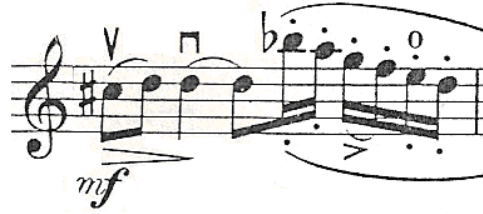
Etüt içindeki yay kullanımı “a” ve “b” şeklinde verilmiştir, ‘a’ kullanımı portenin üstünde, ‘b’ kullanımı ise portenin altında gösterilmiştir.

Şekil 2’deki örnek ölçüde ‘a’ yay gösteriminde, forte müzikal dinamiği yayın alt yarısında (Fr.) uygulanırken; yayın ağırlığı iyi dengelenmelidir. Dengelenmemesi durumunda fazla baskıdan kaynaklı gıcırtili seslerin çıkması ses kalitesini bozacaktır.

Ölçünün başındaki nota biriminin ulaştığı forte şiddetini değiştirmeden, sustan sonraki nota birimini çalmak gerekir. Ayrıca bu nota birimine, yayı tele koyarak başlamak gerekir. Bu davranış, başlanacak nota biriminin belirgin olarak çalınmasını ve kaybolmamasını sağlayacaktır.

Etüt üzerinde belirtilen ‘b’ gösterimindeki forte, yayın ucuna denk gelmektedir. Bu durumda sağ el işaret parmağının, yaya baskı uygulamasıyla forte oluşturulabilir. Ancak çalınacak nota birimi, bir önceki dörtlük nota birimine bağlı olarak çalınacağı için, yayı telden ayırmadan susları beklemek gerekir. Bu davranışla birlikte yayın tele ısırılması sağlanır.

Mezzo Forte Müzikal Dinamiğini Kullanarak Çalma

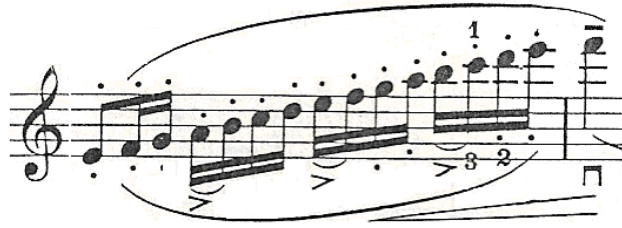

Şekil 3. Etüt: 3 – Ölçü: 15 Mezzo Forte Gösterimi

Mezzo Forte. (İt.) Piano (haff) ile forte (kuvvetli) arasında, orta kuvvette icra edilmesi gereken yer için kullanılan terim. Kısaca mf yazılır. (Say, 1992:822).

Mezzo forte müzikal dinamiği uygulanırken, yay baskısının orta kuvvette tutulması gerekmektedir. Bu nedenle, yayın üst yarısında baskı arttırılıp, alt yarısında ise azaltılmalıdır. Böylece yayın her noktasında aynı kuvvette ses elde edilmiş olunur.

Crescendo Müzikal Dinamiğini Kullanarak Çalma

Şekil 4. Etüt: 3 – Ölçü: 23 – 24 Crescendo Gösterimi

Crescendo (İt) – Sesi gittikçe kuvvetlendirerek. (Çalışır, 1996:66).

Etütte verilen iki yay kullanımından biri olan, ‘a’ yay gösteriminde, staccato nota birimlerinin fazlalığı nedeniyle bağda her notaya ayrılan alan neredeyse eşit olduğundan, **crescendo**’ da sesin kuvvetlenmeğe başladığı nota birimlerinin alanlarını genişletmek gibi bir davranış tercih edilemeyeceği için **crescendo** uygulaması, yayı köprüye yaklaştırarak ve sağ el işaret parmağı ile yaya baskı uygulayarak gerçekleştirilebilir.

Şekil 4’ te gösterilen ölçüde, son nota biriminin dörtlük olması nedeniyle, staccato nota birimlerinden sonra, yayın kullanılacak alanında bir dörtlük nota birimi süresi kadar alan bırakılmalıdır. Bu durum dikkate alınırsa, yayın sonunda ses kalitesi korunmuş olunur.

Etütte belirtilen, ‘b’ yay gösterimi için sadece sağ el işaret parmağının yaya gittikçe baskı uygulaması, crescendo müzikal dinamiğini oluşturmak için yeterli olacaktır.

Decrescendo Müzikal Dinamiğini Kullanarak Çalma**Şekil 5.** Etüt: 3 – Ölçü: 15 Decrescendo Gösterimi

“Crescendo” nun tersine “Decrescendo” ses şiddetinin giderek azalmasını ifade eder. Çalışır da “decrescendo” yu sesin giderek sönmesi şeklinde açıklamıştır. Şekil 5’ teki decrescendo müzikal dinamiği, yaya sağ el işaret parmağı ile baskı uygulanarak, aynı zamanda yay hızlandırılıp iki sekizliğe daha fazla alan ayrılarak gerçekleştirilebilir. İki sekizlik nota biriminden sonra gelen dörtlük nota biriminde ise; doğal olarak yayda kalan küçük alan kullanılıp, öççede yayın ağırlığı alınarak, decrescendo gerçekleştirilebilir.

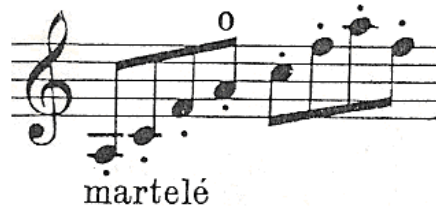
Şekil 6. Etüt: 3 – Ölçü: 15 – 16 Decrescendo Gösterimi

Şekil 6’ da, ikinci ölçüde bulunan decrescendo uygulamasında, yayın alanını ekonomik kullanmak gerekir. Ancak “decrescendo” bağılı olduğu bir önceki staccato birimlerinin sonrasında uygulanacağı için, bu davranış, yayda daha küçük alan kullanılacağı unutulmayarak ve yay alanı ekonomik kullanılarak uygulanmalıdır.

Sağ El Yay Tekniklerini Uygulayabilme İle İlgili Açıklamalar**Bağlı Staccato Yay Tekniğini Kullanarak Çalma****Şekil 7.** Etüt: 3 – Ölçü: 2 Bağlı Staccato Gösterimi

Uçan, “staccato” yu şu şekilde ifade etmiştir; “Kemanda kısa kısa ve kesik çalma tekniğine uluslararası keman müziği dilinde staccato (sıtakato) çalma tekniği denir. *Staccato* terimi İtalyanca ‘ayırarak’ anlamına gelen *staccare* sözcüğünden gelir. Bu terimin kısaltılmış yazılışı *stacc.*’ tır. *Staccato*, kısa kısa-kesik kesik çalma demektir” (Uçan, 2005:110).

Bağlı staccato yay tekniğinde, yay her nota biriminde tele ısırtılarak ve sonrasında kısa kesikler oluşturularak gerçekleştirilir. Yayı tele ısırtma davranışı, sağ el işaret parmağının yaya ansızın uyguladığı baskıyla gerçekleşir. Bu davranış bağ içinde bulunan her nota birimi için yinelenerek uygulanır. Yayı sürme davranışı da bilekten gerçekleştirilmelidir.

Martelé Yay Tekniğini Kullanarak Çalma**Şekil 8.** Etüt: 3 – Ölçü:12 Martelé Gösterimi

“Kemanda ‘ısırtılı-kesik çalma’ tekniğine uluslar arası kenman müziği dilinde *martele* tekniğine Türkçede *çekiçleme* veya *kakma* da denir. Çekiçleme denilince bir şeye çekiçle vurma ya da bir şeyi çekiçle dövme anlaşılır. Çekiçleme (vuruş/dövüş) kısa, güçlü ve sert olur. Martele sesler kısa, keskin ve sivri tınlar; sert, kuru ve tok bir etki bırakır (Uçan, 2005:90).

Martelé yay tekniği; sağ el işaret parmağının yaya aniden uyguladığı baskı ile ve aynı zamanda yayın aniden çekilip, durdurulması ile gerçekleştirilir.

Vibrato, martelé tekniğini iyi yönde destekleyeceği için beraber kullanımı tercih edilebilir.

Legato Yay Tekniğini Kullanarak Çalma

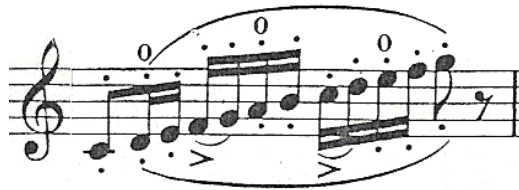

Şekil 9. Etüt: 3 – Ölçü: 17 Legato Gösterimi

Legato (İt.) – Bağlı. (Çalışır, 1996:122).

Legato yay tekniği, bir yayda birkaç sesin çalınması ile gerçekleştirilir. Bu davranışta dikkat edilmesi gereken, her nota biriminin aynı kalitede çalınması ve nota birimlerinin değerlerini, kullanılacak yay alanına dengeli bir şekilde dağıtmakla gerçekleştirilebilir.

Vurgulama Tekniğini Kullanarak Çalma

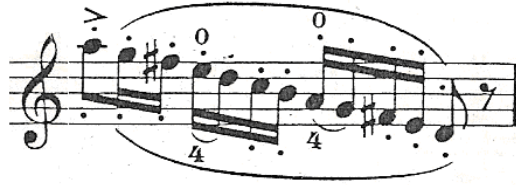

Şekil 10. Etüt: 3 – Ölçü: 2 Vurgulama Gösterimi

Vurgulama Tekniği: Yaya aniden baskı uygulayarak ve yayın hızını artırarak, nota birimini belirginleştirmek (Kapçak, 2008:15).

Bağlı staccato birimlerinin arasında **vurgulama** tekniğini kullanma; yaya, tekniği uygularken hız vererek gerçekleştirilebilir.

Toplamda tek yay içerisinde kullanılacak nota birimlerinin süreleri ve **vurgulama**’ da yapılacak yay hızını artırma davranışı, kullanılacak olan yay alanını dengelemeyi gerektirir. Eğer bu davranış olması gerektiği gibi uygulanırsa, yayda nota birimlerinin bir bölümünün küçük bir alanda sıkışması durumuyla karşılaşılmaz. Bu uygulamada, yayın tamamının kullanılmayıp, yarısının kullanılması da dikkate alınmalıdır. Vurgulama tekniğinin kullanılacağı nota birimlerinde vibrato desteği, vurguyu destekleyecektir.

Şekil 11. Etüt: 3 – Ölçü: 6 Vurgulama Gösterimi

Vurgulama tekniği, staccato sekizlik nota biriminde uygulanırken, yaya ani hız vererek gerçekleştirilebilir. Bu davranış yapılırken sol elde vibrato ile tekniği desteklemek, vurgulamayı daha iyi hissettirecektir.

Sol El Davranışlarını Uygulayabilme İle İlgili Açıklamalar

Trill Tekniğini Kullanarak Çalma

Şekil 12. Etüt: 3 – Ölçü: 22 Trill Gösterimi

Trill'ler; bir ana ses ve ona bağlı bir de yarım ya da tam perde uzaklıkta süslediği ses vardır. Diğer parmağın bu sese bir çok kez belli hız ve eşit sürelerde düşürülmesiyle olur. (Büyükaksoy, 1997:16).

Trill tekniğinin uygulamasında; sol el ve sol el baş parmağı yumuşak ve rahat olmalıdır. Trill' i uygulayan parmak telden çok fazla kalkmamalıdır. Ayrıca, trill' in başlangıcında sağ el işaret parmağı ile yapılacak olan kısa bir vurgu ve yayı tele ısırtma davranışı trill' i daha belirgin ve rahat yapılabilir hale getirecektir. Trill her zaman ölçülü olmalıdır. Trill' i uygularken süreye dikkat etmek gerekir.

Aynı zamanda sağ elin nota birimlerinin sürelerine göre kullanılacak yay alanının dengeli kullanılması trill' in kalitesinin devamına büyük ölçüde yardımcı olacaktır.

Appogiatur (Basamak) Süslemesini Yapma

Şekil 13. Etüt: 3 – Ölçü: 8 Appogiatur (Basamak) Süslemesi Gösterimi

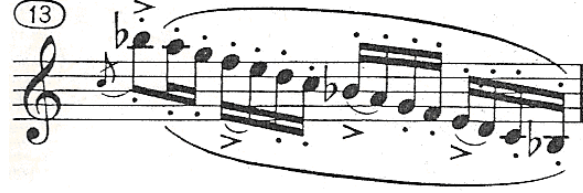
Fayez, “Kuramdan Uygulamaya Başlangıç Keman Eğitimi” adlı kitabında

Appogiatur (Basamak) Süslemesi' ni şu şekilde yer vermiştir: “Esas notaların arasında sıkıştırılmış, nota yazımında çok daha küçük olarak gösterilen bir notanın, çok az bir zaman farkıyla birlikte çalınması yoluyla elde edilen süsleme biçimidir. Mordan ya da trill gibi bir süsleme değildir. Daha çok kendinden sonra gelen notaya armonik bakımdan zemin hazırlar. Esas notanın bir tam ya da yarım ses yukarısında/aşağısında bulunur ve bağlandığı notadan gösterdiği süre değeri kadar alır” (Fayez, 2001:76).

Appogiatur süslemesinin uygulamasında sol el parmaklarının hızlılığı, yapılacak süslemenin net çalınmasına yardımcı olacaktır.

Süslemenin yapılacağı süre de iyi ayarlanmalıdır. Süslemenin, kendisinden öncesindeki nota biriminin değeri içinde çalınacağı unutulmamalıdır.

Çarpma Süslemesini Yapma

Şekil 14. Etüt: 3 – Ölçü: 3 Çarpma Süslemesi Gösterimi

Çarpma davranışı sol elde olduğu gibi, sağ elde yayla da gerçekleştirilebilir. Şekil 68’deki ölçüde, çarpma davranışı yay ile gerçekleştirilecektir. Yay ile gerçekleştirilecek olan çarpma davranışında, yay hareketi çabuk ve dinamik olmalıdır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada “Fiorillo 36 Etüden” metotundaki üç numaralı etüde yer verilmiştir. Araştırma sonucunda; üç numaralı etütte,

- Sağ el yay teknikleri olan; bağlı staccato, martelé, legato, vurgulama tekniği,
- Sol el tekniği olan; trill, appogiatur (basamak) süslemesi ve çarpma davranışları,
- Piano, forte, crescendo, decrescendo ve mezzo forte müzikal dinamiklerinin nasıl uygulandığı ifade edilmiştir.

Etütte tespit edilen tekniklerin, keman eğitiminde çok kullanılması nedeni ile söz konusu etüt eğitimciler tarafından sıklıkla çalıştırılması önerilir.

KAYNAKLAR

- Alpagut, U. (1989). *Keman eserlerinde metrik, ritmik, armonik ve dinamik yapılanmalar ile bu yapılanmaların yayın kullanımına yansımalarının keman eğitimi açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Büyükaksoy, F. (1997). *Keman öğretiminde ilkeler ve yöntemler*. Ankara: Armoni.
- Çalışır, F. (1996). *Müzik dili sözlüğü*. Evrensel Müzikevi.
- Çilden, Ş. (2001). Yaylı çalgılarda ses temizliği. *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 55-60.
- Çoban, S. (2007). *Keman için 6 kolay Konçerto*. Ankara: Müzik Eğitimi.
- Fayez, S. (2001). Kuramdan uygulamaya başlangıç keman eğitimi. Ankara: Yurtrenkleri.
- Fiorillo, Fr. (1930). *Fiorillo 36 Etüden*. Leipzig: C.F. Peters.
- Flesch, C. (1939). *The art of violin playing*. New York: Carl Fischer.
- Galamian, I. (1962). *Principles of violin playing and teaching*. London: Faber and Faber.
- Kapçak, B. (2008). *Kemanda vibrato ve öğretim teknikleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kapçak, Ş. (2008). *Keman eğitiminde kullanılan "Fiorillo 36 Etüden Metod"unun sağ el, sol el teknikleri ve müzikal dinamikler açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Say, A. (1992). *Müzik ansiklopedisi*. Ankara: Başkent.
- Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (2005). *Anadolu güzel sanatlar liseleri için keman ders kitabı lise 1*. Ankara: Saray Matbaacılık.
- Uçan, A. ve Günay, E. (1974). *Mektupla yüksek öğretim keman 1633-1*. Ankara: Mektupla Öğretim Merkezi.

SUMMARY

Objective of this research is to provide suggestions regarding the case that how right arm and right hand's fingers and left hand and left hand's fingers should be used by means of "Fiorillo 36 etüden" book's etude no: 3 in techniques and conducts underpinning violin playing and musical expression. Research is a descriptive study in which etude analysis method and resource scanning method are used.

Etude studied in this research discussed right hand bow technique and conduct, left hand technique and conduct as well as implementation dimensions of musical dynamics. In this study “Fiorillo 36 Etüden” named etude book’s etude no: 3 is discussed with three titles.

Those are as follows;

- *Applicability of musical dynamics*
- *Applicability of right hand bow techniques*
- *Applicability of left hand techniques*

Specific techniques and musical dynamics are determined under the specified topics by performing etude analysis. Findings are developed by providing suggestions for implementation of reached technique and musical dynamics on violin. In this study; for the etude number three on “Fiorillo 36 Etüden” book followings are determined;

- *Forte, Mezzo fore, Crescendo, Decrescendo dynamics; under “Musical Dynamics” title,*
- *Fixed staccato, Martele, Legato and Accentuation techniques; under “Right hand bow techniques” title,*
- *Trill, Appogiatur (decimal ornamentation), multiply techniques; under “Left hand techniques” title.*

It is thought that by providing several suggestions regarding how to use said dynamics and techniques, those may enlighten violin lessons, trainers and trainees. As the techniques determined on the etude are mostly used in violin lessons, it is strongly recommended to trainers to work with the etude in question frequently.